

FAQ Afrikaanse Varkenspest bij wilde zwijnen

Oorspronkelijke titel: FAQ, Afrikanische Schweinepest bei Wildschweinen. Stand 15.01.2018
Uitgever: Friedrich-Loeffler-Institut, Bundesforschungsinstitut für Tiergesundheit, Deutschland
Vertaling naar het Nederlands: DWHC, Margriet Montizaan

Daar waar de Nederlandse situatie en/of standpunt anders is dan in Duitsland, is de tekst in de vertaling vanuit het Duits cursief weergegeven en staat in de rechterkolom de tekst m.b.t. Nederland weergegeven.

**Vertaalde tekst van FAQ,
Afrikaanse Schweinepest bei Wildschweinen,
FLI, Deutschland Stand 15.01.2018**

Afrikaanse Varkenspest (AVP) bij wilde zwijnen is in de Europese Unie in Litouwen, Letland, Estland en Polen alsmede in Tsjechië intussen endemisch en het aantal gevallen van besmetting is groot. *Het risico voor insleep in de Duitse wilde zwijnenpopulatie door mensen via besmet varkensvlees of daarvan afgeleide producten, is zeer hoog.*

Wat is Afrikaanse Varkenspest?

Afrikaanse Varkenspest (AVP) is een virusziekte die uitsluitend bij varkens (gehouden en wilde zwijnen) voorkomt. In het hoofdverspreidingsgebied, de Afrikaanse landen ten zuiden van de Sahara en enkele mediterrane landen kan de ziekte door zachte teken die bij ons niet voorkomen, worden overgebracht. Andere geleedpotigen, zoals vliegen spelen, voor zover we nu weten, geen rol van betekenis.

Hoe ziet het ziektebeeld eruit?

Bij Europese wilde zwijnen leidt de besmetting tot ernstige, maar niet-specifieke algemene symptomen zoals koorts, verzwakking, verlies van eetlust, bewegingsstoornissen en ademhalingsproblemen. Diarree en bloedingen (neusbloeding, bloederige diarree, bloedingen in de huid) kunnen ook voorkomen. Zieke dieren vertonen soms een verminderde neiging tot vluchten (blijven liggen in de zoel) of andere bijzonderheden zoals verminderde bewegelijkheid en desoriëntatie. De ziekte komt bij alle leeftijdsklassen en bij beide geslachten in gelijke mate voor en leidt in de meeste gevallen binnen een week tot de dood van het dier.

Bij het openen van het lichaam moet men letten op vergrote „bloederige“ lymfeknopen, een vergrote milt en een punt- of vlakvormige bloeding in de organen, de huid of onderhuid. De longen en luchtwegen zijn vaak met schuim gevuld. Het ontbreken van dergelijke afwijkingen sluit echter niet uit, dat er toch sprake van varkenspest is.

Met de huidige situatie zou valwild altijd onderzocht moeten worden.

Hoe wordt de ziekte overgedragen?

De ziekte kan direct van dier tot dier of indirect via besmette voorwerpen en voer worden overgedragen. Onder ongunstige omstandigheden kan een achteloos weggegooid worstenbroodje voldoende zijn om de ziekte te introduceren. Zeer efficiënt is de overdracht via bloed. Een klein druppeltje bloed is voldoende om een besmetting te veroorzaken. Daarom is hygiëne tijdens de jacht bijzonder belangrijk. Andere zoogdieren en mensen kunnen niet met het virus worden besmet.

Welke rol spelen roofdieren en aaseters (vossen, wasbeerhonden, roofvogels, raven, kraaien) en met name de wolf bij de verspreiding?

Er zijn geen aanwijzingen dat roofdieren en aaseters bij de verspreiding van AVP een speciale rol spelen. Een mechanische vectorfunctie (verslepen van virushoudende kadaverdelen, besmeurde vacht/veren) van roofdieren en aaseters (zoogdieren, vogels etc.) kan weliswaar niet worden uitgesloten, maar vermeerdering van het virus vindt in of op deze dieren niet plaats. De wolf vormt hierop geen uitzondering. Ook al verplaatst hij zich over grotere afstanden dan andere roofdieren, men kan er van uitgaan dat hij geen voedselvoorraad meeneemt en dat hij zijn besmeurde vacht poetst. Het virus overleeft niet in de darmen.

**Opmerking m.b.t. situatie / standpunt
in Nederland**

Voor Nederland wordt het risico voor insleep door de deskundigengroep dierziekten als laag ingeschat.

In Nederland hanteert men vooralsnog een ander standpunt en wordt niet al het valwild onderzocht.

Zie www.dwhc.nl/vragen voor hygiënemaatregelen tijdens jacht in besmet gebied

**Vertaalde tekst van FAQ,
Afrikanische Schweinepest bei Wildschweinen,
FLI, Deutschland Stand 15.01.2018**

Waakzaamheid is geboden!

In Duitsland is de wilde zwijnenstand zeer hoog. De insleep van AVP zou daarom rampzalige gevolgen hebben. Let daarom op bij een toename van valwild en meldt dood gevonden wilde zwijnen (red. in Duitsland) bij het "Tierfund-Kataster op https://www.tierfund-kataster.de/tfk/tfk_erfassung.php. De verantwoordelijke veterinaire instantie wordt dan automatisch geïnformeerd en kan vervolgstappen ondernemen. Belangrijk is het versturen van monstermateriaal aan het verantwoordelijke veterinaire laboratorium. Een gedroogde bloeddruppel is genoeg voor een betrouwbare diagnose van het virus. In uitzonderingsgevallen kan ook merg-houdend bot worden gebruikt. Optimaal zijn monsters van bloed en milt, omdat hiermee uitgebreide diagnose en karakterisering van het virus mogelijk is. De kwaliteit van het monster speelt hierbij een ondergeschikte rol. Zelfs rottend materiaal kan worden onderzocht!

Wees met name voorzichtig met voorwerpen die in contact zijn geweest met bloed. Daartoe behoren ook auto's, laarzen, lappen, wildbakken, messen en kleding.

Besef dat trofeeën en producten van wilde zwijnen uit besmette gebieden een risico kunnen vormen.

Hoe wordt de ziekte bestreden?

Omdat er vaccins noch behandel mogelijkheden bestaan, kunnen alleen bioveiligheids-, hygiënische en populatie-regulerende maatregelen worden ingezet om de ziekte te bestrijden.

Vroegtijdige herkenning van een geval van AVP is daarom erg belangrijk. Alleen dan bestaat de mogelijkheid om de dierziekte door het instellen van verschillende beschermingszones (kernzone, bedreigde zone, bufferzone) in te dammen. Hierbij worden, afhankelijk van plaats- en seizoensgebonden omstandigheden, bepaalde bestrijdingsmaatregelen ingezet, zoals het instellen van jachtrust in de kernzone en intensieve bejaging in de bedreigde zone.

De bestrijdingsmaatregelen worden aan de karakteristieken van het gebied aangepast en worden voortdurend gemonitord. *De wettelijke basis voor de bestrijding is vastgelegd in de nationale varkenspestverordening.*

Hoe effectief is het afschieten van wilde zwijnen als voorzorgsmaatregel?

De hoge wilde zwijnenstand in Duitsland biedt het Afrikaanse varkenspestvirus in principe een groot reservoir om zich te vestigen en te verspreiden. Een verlaging van de populatiegrootte vóórdát de ziekte wordt ingesleept, is daarom wenselijk. In het geval van een uitbraak is dit echter ontoereikend als het de enige bestrijdingsmaatregel is.

Help a.u.b. mee om het risico van insleep te minimaliseren en om een uitbraak van deze ziekte tijdig te ontdekken.

Opmerking m.b.t. situatie / standpunt in Nederland

In Nederland kunnen dood gevonden dieren worden gemeld op:
<https://www.dwhc.nl/meldingsformulier/>

In Nederland wordt vooralsnog valwild niet standaard onderzocht en/of op AVP getest. Als er sprake is van een verdenking op basis van klinische verschijnselen of laesies (beschadigingen) bij een onderzocht zwijn, dan wordt uiteraard wel getest op AVP.

De werkwijze van het Nederlandse referentie laboratorium is anders. Van een groot deel van de geschoten wilde zwijnen wordt bloed opgestuurd naar het WBVR te Lelystad. Het WBVR neemt ieder kwartaal een steekproef uit de binnengekomen monsters en test deze op op klassieke- en Afrikaanse varkenspest en de ziekte van Aujeszky.

In Nederland hebben we het Beleidsdraaiboek klassieke varkenspest versie 3.0 en Afrikaanse varkenspest versie 1.0.

Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2007/12/21/beleidsdraaiboek-klassieke-varkenspest-versie-3-0-en-afrikaanse-varkenspest-versie-1-0>

Help a.u.b. mee om dit risico te minimaliseren en om een uitbraak van deze ziekte tijdig te ontdekken.

Universiteit Utrecht

Tekst

Oorspronkelijke titel: FAQ, Afrikaanse Schweinepest bei Wildschweinen. Stand 15.01.2018
Uitgever: Friedrich-Loeffler-Institut, Bundesforschungsinstitut für Tiergesundheit, Deutschland
Vertaling naar het Nederlands: DWHC, Margriet Montizaan | april 2018

Foto's

Ton Heekelaar

Disclaimer

De inhoud van dit document is informatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend of aanspraak op worden gemaakt.